

PEDAGOGICAL SCIENCES

EDUCATIONAL MOTIVATION OF STUDENTS: PSYCHOLOGICAL AND DIDACTIC ASPECT

НАВЧАЛЬНА МОТИВАЦІЯ УЧНІВ: ПСИХОЛОГО- ДИДАКТИЧНИЙ АСПЕКТ

Valeriya Burdeina¹
Supervisor: Beata Barchi²

DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-309-5-31>

Мотивація відіграє важливу роль в успішному навчанні учнів молодших класів. Це є ключовим фактором, що спонукає дитину до досягнення успіху в навчанні та розвитку її потенціалу, тому важливо знайти способи стимулювання дітей до досягнення успіху в навчанні. Це може бути досягнуто через різні методи, такі як створення цікавих завдань, залучення дітей до процесу навчання через гру та експериментування, збереження позитивного та стимулюючого середовища в класі тощо.

Навчальна мотивація учнів є однією з ключових складових успіху у навчанні. Це визначається як сукупність процесів, що регулюють вибір, напрямок, інтенсивність і тривалість зусиль учнів у процесі навчання. Успіх навчання залежить не тільки від знань та навичок учня, але й від його навчальної мотивації. Мотивація учнів може бути різною, і її типи вивчаються в рамках психолого-дидактичного аспекту.

Успішність навчання молодших школярів залежить від багатьох факторів, одним з яких є мотивація. Мотивація впливає на емоційний стан дитини, її активність в навчальній діяльності та загальний рівень успішності. Тому питання підтримки мотивації у молодших школярів є важливим для педагогів та батьків.

Проблема мотивації – одна із ключових проблем психології. Жодна із психологічних теорій не може обійти питання спонук до мотивів. А мотивація навчальної діяльності посідає особливе місце у структурі мотивації. Якщо розглянути навчання як процес набуття індивідуального досвіду, то розуміємо, що саме мотиви навчання – перші у структурі

---

¹ Mukachevo State University, Ukraine

² Mukachevo State University, Ukraine

мотивів людини і зумовлюють всю її активність. Вивчення мотивів навчання є загальноновизнаними, і тому існує значна кількість досліджень. Мотивація навчання посідає другим після здібностей фактором, який визначає рівень досягнень. Слід зазначити, що мотиви навчання значно змінюються з часом. На сьогоднішній день, питання мотивів навчання молодших школярів є дуже актуальним, так як раніше, декілька років тому, вони відрізнялися від мотивів сучасних школярів.

Вивчаючи мотивацію навчання сучасних молодших школярів, педагоги можуть досліджувати процес навчання, складати різні навчальні програми та плани, які відповідають мотивам учнів, і тому гарантуватимуть максимальний результат.

Взагалі, поняття «мотив» неоднозначне. Під мотивом розумілися такі феномени, потреби і потяги, спонуки і схильності (Х. Хекхаузен), морально-політичні установки і помисли (А. Ковальов), установки (А. Маслоу) і навіть умови існування (В. Віллонас).

Також проблему мотивації навчання розкрито у працях багатьох дослідників, зокрема: Г. Костюка, К. Ушинського, В. Сухомлинського, А. Маслоу, С. Максименко та інших.

Вчені вважають, що саме у молодшому віці формуються основи мотивації навчальної діяльності і саме тому цей вік має важливі резерви розвитку мотиваційної сфери учнів.

Для підтримки мотивації у молодших школярів можна використовувати різноманітні психолого-педагогічні засоби. Один з таких засобів – використання гри в навчанні. Гра стимулює дитину до активності та викликає позитивні емоції. При цьому важливо пам'ятати, що гра повинна бути завдана на розвиток конкретних навичок та знань.

Ще одним засобом підтримки мотивації є похвала та підтримка від батьків та вчителів. Важливо висловлювати своє задоволення від успіхів дитини, а також давати конструктивну критику у випадку невдачі. Підтримка та похвала допоможуть дитині відчувати себе впевнено та вірити у свої можливості.

Також важливо використовувати педагогічні методи, що спрямовані на розвиток самостійності дитини. Наприклад, можна пропонувати завдання, які дитина зможе виконати самостійно та відчувати себе успішною. Це допоможе збільшити мотивацію до навчання. Крім того, важливо використовувати індивідуальний підхід до кожної дитини, враховуючи її інтереси, особливості та потреби. Це допоможе забезпечити ефективну підтримку мотивації, оскільки дитина відчуватиме, що її потреби та інтереси беруться до уваги.

Психолого-педагогічні засоби підтримки мотивації молодших школярів в навчальній діяльності є важливим інструментом для

досягнення успішності в навчанні. Використання гри в навчанні, похвала та підтримка від батьків та вчителів, методи, що спрямовані на розвиток самостійності дитини, застосування мультимедійних засобів навчання та індивідуальний підхід допоможуть стимулювати мотивацію та досягати успішності в навчанні молодших школярів. Використання різноманітних методів та підходів, таких як: гра, метод проектної діяльності, мультимедійні засоби навчання, індивідуальний підхід до кожної дитини, увага до успіху, самооцінка та відчуття контролю, позитивна атмосфера в класі, допоможуть забезпечити ефективну підтримку мотивації дітей та досягти успішності в навчанні.

Молодший шкільний вік має великі ресурси формування шкільної мотивації учнів. Важливо формувати в дітей молодшого шкільного віку такі якості особистості, які необхідні для життя в нових умовах відкритого суспільства: відповідальності, ініціативності, самостійності, що можливо тільки за наявності високого рівня шкільної мотивації.

Молодший шкільний вік – це той період, під час якого закладаються основи мотивації навчання, від якої залежить рівень пізнавальних здібностей людини в майбутньому. Навчальна мотивація – це процес, який запускає, спрямовує й підтримує зусилля, спрямовані на здійснення навчальної діяльності. Це – складна, комплексна система, створена мотивами, цілями, реакціями на невдачі, наполегливістю й установками учня. Навчальна діяльність є провідною діяльністю молодшого школяра, основною метою є успішне засвоєння знань і вмінь, необхідних для подальшого ефективного використання в житті.

Мотивація є обов'язковим компонентом будь-якої діяльності. Вона є фактором успішності, тому питання про її формування є дуже актуальним.

Традиційно мотиви учіння поділяють на дві групи: широкі соціальні мотиви та навчальні мотиви. Учбова діяльність дитини стимулюється не одним мотивом, а цілою системою різноманітних мотивів, які переплітаються, доповнюють один одного, перебувають у певному співвідношенні між собою. Завдання початкової школи сформувати у дитини молодшого шкільного віку позитивну мотивацію учіння, інтерес до нових знань і до процесу їх здобуття.

Список використаних джерел:

1. Максименко С. Д., Зайчук В. О., Клименко В. В., Соловієнко В. О. Загальна психологія : підруч. для студентів вищ. навч. закл. / За заг. ред акад. С. Д. Максименко. Київ : Форум, 2000. 543 с.
2. Канюк С. С. Психологія мотивації : навчальний посібник. Київ : Либідь, 2002. С. 238–248.
3. Кириленко В. Порушення мотивації навчання як першопричина негативної поведінки. *Психолог*. 2005. № 18. С. 7–8.